

Սեղեմբերի 7-8-ը եվրոպական միության հովանու ներքո Բաբու կայանալի միջազգային համաժողովին, նվիրված եվրոպա-կովկաս-Ասիա ՏՐԱՍԵԿՍ սրահադրային միջանցի սեղծման աննշվող խնդիրների ֆնարկմանը, Ադրբեջանի նախագահ Դեյդար Ալիևից մասնակցելու հրավեր է ստացել նաև նախագահ Որքեր Բոչարյանը:

Երեկ 33 նախագահի մամուլի ծառայության ղեկավար Հասմիկ Պետրոսյանը

նից սեղեկացանք, որ «Հայաստանն անդամակցելու կնիքը համաժողովի առաջադրանքներին, հասկալիքս որ 33 իշխանությունները բազմիցս հայտարարել են, որ ավելի ակտիվ մասնակցություն են ունենալու սարածաբանային ծրագրերին, այդ թվում նաև ՏՐԱՍԵԿՍ-ին»: Պատվիրակության կազմը եւ մակարդակը կօժտվի առաջիկայում:

Ա. Ս.

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՍԱՍՈՒԼ

Ա. Ղուկասյան. «Տարածաբանի կայունությունը միայն մենք կարող ենք երաշխավորել»

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ ԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆ: «Վաճառված փոստը» ծրագրի է մինչև սարվելը հողվածաբար հրադարակել նախկին ԽՍՀՄ տարածքի հակամարտությունների մասին: Թերթի օգոստոսի 2-ի համարում հրադարակվել է «Ղարաբաղը լայնաբեր է անկախության համար» վերնագիրը կրող առաջին հողվածը, որում հեղինակը Ուիլյամսը, հայաստանցիների եւ Ղարաբաղցիների հեռ գրույցներից առանձնացնում ու ամբիկացնում է ներկայացնում այն սկզբունքներն ու գաղափարները, որոնց առարկելը մարդկայնորեն չափազանց դժվար է:

«Նախկին ԽՍՀՄ տարածքում տիրող խրոնիկ անկայունությունը նվազեցնում է ազատ հասարակարգի սեղծման, ճնշման կարգազանցում հավանականությունը, իսկ Կովկասի լայնաբերությունը դանդաղեցնում են կաստյան նավթի արդյունահանման եւ Արեւմուտքի փոխադրման գործընթացը», գրում է Ուիլյամսը: Նա նույն է, թե արեւմտյան մամուլում ԼԳՈ անվանվում է Նազոնի Կարաբախ Նազոնի ռուսերեն է, իսկ Ղարաբաղը թուրքերեն սեւ ու դարակներն այդ բառերից է կազմված, եւ սրանով կարելի է դասել, թե ինչ բարդ լայնաբեր է:

կան անցյալ է ունեցել այդ երկիրը, որը հայ ազգայնականները այժմ կոչում են Արցախ վերադառնալով 4-րդ դարի լայնաբեր անվանմանը: Նա գրում է, թե ինչ արժեք ունի Ղարաբաղը ցեղասպանություն ադրբեջանցիներին համար, նույն է, թե հայերը ադրբեջանցիներին թուրք են անվանում, իսկ Ադրբեջանը համեմատում են Օսմանյան Թուրքիայի հետ:

Հեղինակի կարծիքով, նախկին ԽՍՀՄ-ում առկա մյուս բախումների դեպքում մեկի արժանանալու մեկը եւս կրոնական է: «Միգրացիա առաջադրում էրիտանյաններն ու մահմեդականները կարգին միասին, բայց ոչ այսօր: Ինչու՞ Արեւմտյան եւ Արեւելյան Գերմանիաները կարող են վերամիավորվել, իսկ Հայաստանն ու Արցախը ոչ», Ուիլյամսը է ասել Արցախի թեմի առաջնորդ Պարզեւ Եղիշյանին Մարտի 1-ին:

«Սեփական կարծիքով, նախկին ԽՍՀՄ-ում առկա մյուս բախումների դեպքում մեկի արժանանալու մեկը եւս կրոնական է: «Միգրացիա առաջադրում էրիտանյաններն ու մահմեդականները կարգին միասին, բայց ոչ այսօր: Ինչու՞ Արեւմտյան եւ Արեւելյան Գերմանիաները կարող են վերամիավորվել, իսկ Հայաստանն ու Արցախը ոչ», Ուիլյամսը է ասել Արցախի թեմի առաջնորդ Պարզեւ Եղիշյանին Մարտի 1-ին:

դիկ չեն զոհաբերի իրենց նվաճումը: Սեփական կարծիքով, նախկին ԽՍՀՄ-ում առկա մյուս բախումների դեպքում մեկի արժանանալու մեկը եւս կրոնական է: «Միգրացիա առաջադրում էրիտանյաններն ու մահմեդականները կարգին միասին, բայց ոչ այսօր: Ինչու՞ Արեւմտյան եւ Արեւելյան Գերմանիաները կարող են վերամիավորվել, իսկ Հայաստանն ու Արցախը ոչ», Ուիլյամսը է ասել Արցախի թեմի առաջնորդ Պարզեւ Եղիշյանին Մարտի 1-ին:

«Սեփական կարծիքով, նախկին ԽՍՀՄ-ում առկա մյուս բախումների դեպքում մեկի արժանանալու մեկը եւս կրոնական է: «Միգրացիա առաջադրում էրիտանյաններն ու մահմեդականները կարգին միասին, բայց ոչ այսօր: Ինչու՞ Արեւմտյան եւ Արեւելյան Գերմանիաները կարող են վերամիավորվել, իսկ Հայաստանն ու Արցախը ոչ», Ուիլյամսը է ասել Արցախի թեմի առաջնորդ Պարզեւ Եղիշյանին Մարտի 1-ին:

ՀՊԿ-ն դեմ է 100 մլն դրամը ԱԺ-ի կուսակցություններին բաշխելուն

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանի դեմոկրատական կուսակցությունը կոչ է անում ՀՀ նախագահ Որքեր Բոչարյանին լայնաբեր կառավարության կուսակցություններին ֆինանսադրում օգնելու նպատակով հասկացված 100 մլն դրամը ԱԺ ընտրություններում ձայների 5 եւ ավելի տկուր ստացած կուսակցություններին բաշխելու մասին որոշում:

ՀՀ օգոստոսի 4-ին տարածած հայտարարության համաձայն, ստացվում է այնպես, որ նյութադրում խախտվում են այն կուսակցությունները, որոնց մի մասը Ազգային ժողով է բախանցել ընտրություններում կատարած կողմից

կեղծիքների ու անօրինական այլ գործողությունների շնորհիվ: «Նյութական օժանդակությունը կապիտալի ժողովրդի այլին վարկաբեկված որոշակի ուժերի հնարավորություններն ԱԺ առաջիկա ընտրություններում, ինչը երկիրը խոր ճգնաժամից դուրս բերելու անբախելի գործիքն է Ազգային ժողով ունենալու հրամայականով, անբուխարելի է», ասվում է հայտարարությունում:

Ըստ Ուիլյամսը հայտարարության, գումարի բաշխման որոշված մեխանիզմը նվազեցնում է ազգային նկարագիր եւ փառաբանական կեղծ ունեցող մի շարք կուսակցությունների գործելու հնարավորությունները:

Ըստ ԳԻԱՐՔՄԻ-ի՝ Դեմիրճյանի կողմնակիցները հալածում են Ուիլյամսը Ղազարյանին

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Անհա արդեն երեք ամիս է, ինչ որոշակի շրջաններ, որոնք ընտրություններում լայնաբերում էին Կարեն Դեմիրճյանի թեմատությունը, անմախաղեղ հալածումներ են սկսել ԳԻԱՐՔՄԻ խորհրդի անդամ է «Ղարաբաղ» կուսակցության հիմնադիրներից մեկի՝ Ուիլյամսը Ղազարյանի դեմ», ասվում է ԳԻԱՐՔՄԻ-ի հայտարարության մեջ:

Հայտարարության հեղինակները նույն է, որ Ղազարյանին ջանում են վերագրել Դեմիրճյանին հասցեագրված վիրավորումներ, թե իր ելույթում Դեմիրճյանի նկատմամբ հարգալից վերաբերմունքի վերաբերում է եղել: Միեւնույն ժամանակ Ղազարյանը մտավախություն է հայտնել, որ ՀՀ-ն կարող է օգտագործել Դեմիրճյանի հեղինակությունը

թյունը իշխանության վերադառնալու համար: «Թույլատրելի չէ Ղազարյանի հասցեին իրենց բարձրակարգի հասան «Գոյուս Արմենի» թերթի հուլիսի 28-ի համարում: Հազիվ թե այդ եւ դրա մասին հրադարակումները լայնաբերված են թերուս հասարակության մեջ հարգված հասարակությունը»:

Այս հայտարարության վերջում նշվում է, որ ԳԻԱՐՔՄԻ-ի խորհուրդը թույլ չի տա հեռազայում շարունակել անհիմն հարձակումները եւ անդամներից անմախաղազվածի նկատմամբ: «Եթե Դեմիրճյանի կամ իր կուսակցության մեջ մնացել են լայնաբերներ ուղղված Ղազարյանին կամ ԳԻԱՐՔՄԻ-ին, ապա մենք լայնաբեր ենք դրանք ֆնարկել առաջադրանքները կարգով առանց միջնորդների, որոնք ստակ արդի ծառայություն են մատուցում», գրում են հայտարարության հեղինակները:

Թատերական ինստիտուտի ռեկտոր Սոս Մարգարյանը մտահոգված է դիմորդների մակարդակով

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թատերական ինստիտուտի ռեկտոր Սոս Մարգարյանը մտահոգված է դիմորդների մակարդակով:

Երեկ թատերական ինստիտուտի ռեկտոր Սոս Մարգարյանը մտահոգված է դիմորդների մակարդակով:

Ինստիտուտի ռեկտոր Սոս Մարգարյանը մտահոգված է դիմորդների մակարդակով:

Ինստիտուտի ռեկտոր Սոս Մարգարյանը մտահոգված է դիմորդների մակարդակով:

Մտադրող արհեստակցություն Մուրադյանն ընտրվեց Թուրքիա դատարանի ղեկավար

Թուրքիա Հայոց Պատրիարքարանը սեղեկացնում է, որ օգոստոսի 3-ին սեղեկ է ունեցել Թուրքիա Հայոց եկեղեցական համագումար-ժողով Թուրքիա Պատրիարքարանի ղեկավար փոխարինող Գեորգի Ս. Մուրադյանը:

Մուրադյանի նախագահությամբ:

Վկայակոչելով Պատրիարքարանի փոխարինողության շուրջ առկա տարածադրություններն ու Երեւոյն, Գեորգի Ս. Մուրադյանը, Սոս Մարգարյանը է ղեկավարվում Թուրքիա Հայոց կուսակցության փոխարինողության

Պատրիարքարանի կողմից առաջարկվել է մինչև նոր 84-րդ Պատրիարքարանի ընտրությունը Պատրիարքարան Արտի գործերը վարելու նպատակով ընտրել Թուրքիա Պատրիարքարանի ղեկավար փոխարինող Գեորգի Ս. Մուրադյանը:

Չահան արք. Ավաղյանը եւ Գեորգի Ս. Մուրադյանը, Սոս Մարգարյանը:

Չայնիքի մեծամասնությամբ (համագումարին ներկա 29 անդամներ

ից 23-ը) Թուրքիա Պատրիարքարանի ղեկավար է ընտրվել Ս. Մուրադյանը:

Չայնիքի առնելով Թուրքիա 84-րդ Պատրիարքարանի ընտրության ձգձգման հանգամանքը, համագումարը որոշեց էլ խնդրագիր ներկայացնել Թուրքիա Պատրիարքարանի կառավարությանը Պատրիարքարանի ընտրության գործընթացը առաջադրելու համար:

կյանը (ոչթմիկ), Մերի Արախանյանը (վոկալ), Չավեն Տասնցյանը (էսյուր), Մայիս Ուիլյամսը, Գոյուս Արմենի, Արմեն Մազմանյանը եւ, իհարկե, Սոս Մարգարյանը եւ այլ դասախոսներ՝ ընդհանուր թվով 12 անձ: Զեմությունների ընդմիջման առաջին հարցը սկսեցի որոշ. Տասնցյանին:

Գիմորդների որոշ մասը լայնաբերված է, ասաց նա, փանի որ թատերական ինստիտուտում գործում էր նախադասարանական կուրս եւ ինչ-որ

համար, ցավով, չափազանց լին են: Տղաների հարցում առաջադրված են, փանի որ դիմորդներից շուրջ 60 տկուր տղաներ են եւ Երեւոյն կան, ոմանի էլ դիմել են զինվորական ծառայությունից խուսափելու նպատակով, ինչը չեն կարող իրարել: Եթե անեն կուրսում երկու կամ երեք հեռաբերի աղբիւրներ լինեն, կարելի է կուրսի կյանը դարձնել հեռաբերի:

Երկրորդ հարցը ուղղեցի ռեկտորին Սոս Մարգարյանին, որ ասաց:

ՍՈՒՆՆԵՐ

Տեղական ինֆրակառուցվածքի հանձնաժողովի կազմը

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանի նախագահին առընթեր տեղական ինֆրակառուցվածքի կազմի հանձնաժողովի կազմում ընդգրկվել են նախարարների սեղեկակներ: ՀՀ առողջապահության մամուլի ղեկավար Կարեն Գալստյանը, արդյունաբերության եւ առեւտրի Յուրա Գալստյանը, քննադատության Սիմոն Պատրիարքարանը, գյուղատնտեսության Խաչիկ Գյուլիկյանը, էներգետիկայի Կարեն Գալստյանը, կրթության եւ գիտության Սիդա Թովմազյանը, մշակույթի, երիտասարդության եւ սպորտի Վահրամ Բարսեղյանը, սոցիալական առաջնությունը Դավիթ Հակոբյանը, վիճակագրության, տնտեսագիտության եւ վերլուծության մամուլի Սուտյանը, տարածաբանի կառավարման մամուլի Նուր

ղավերյանը, սրահադրային Արթուր Ավանյանը, փոստի եւ հեռահաղորդակցությունների Որքեր Հարությունյանը: Կառավարությունից հանձնաժողովի կազմի մեջ են մտել էլկոնոմիկայի, ենթակառուցվածքի եւ գյուղատնտեսության վարչության ղեկավար Սիդա Օհանյանը եւ Սոցիալական հարցերի վարչության ղեկավար Հայրապետյանը: Ինֆրակառուցվածքի մարմինները ներկայացված են Սոցիալական առաջնության Սուրեն Ավետիսյանով, ՀՀ Ազգային ժողովի լայնաբերված, Սալաթիա-Սեբաստիանի համայնադրման Վահան Չախկյանով, ՀՀ ԱԺ լայնաբերված, Չարենցավանի փառաբանության Վարդան Այվազյանով, Երեւանի փառաբանության սեղեկակ Կամո Արեւյանով: Նախագահական առաջադրանքները կատարվում են սեղական ինֆրակառուցվածքի մարմինների նկատմամբ վերահսկողության ծառայության բաժնի ղեկավար Զուրաբյանը եւ ՀՀ նախագահի խորհրդակցական Վահան Հովհաննիսյանը, հաղորդելով, որ հնարավոր են որոշ փոփոխություններ, մասնավորապես հանձնաժողովի որոշ անդամների առաջարկով հանձնարարվում է կազմի մեջ մտնել ՀՀ ֆինանսների եւ էլկոնոմիկայի նախարարի սեղեկակի: Այսօր երեք այս առաջարկը ֆնարկում կատարվում է նախագահի ղեկավար Պատրիարքարանը:

կազմը ներկայացնում են սեղական ինֆրակառուցվածքի մարմինների նկատմամբ վերահսկողության ծառայության բաժնի ղեկավար Զուրաբյանը եւ ՀՀ նախագահի խորհրդակցական Վահան Հովհաննիսյանը, հաղորդելով, որ հնարավոր են որոշ փոփոխություններ, մասնավորապես հանձնաժողովի որոշ անդամների առաջարկով հանձնարարվում է կազմի մեջ մտնել ՀՀ ֆինանսների եւ էլկոնոմիկայի նախարարի սեղեկակի: Այսօր երեք այս առաջարկը ֆնարկում կատարվում է նախագահի ղեկավար Պատրիարքարանը:

Այս իշխանությունները երեկ քննարկեցին անկախ և անհատական, անհատական և օրենսդրական շահերը, որ երեկ են իրենց նախորդները: «ՀՀ 1998 թ. դեկտեմբերի մասին» օրենքն, օրինակ, ինչպես «աշխարհապետի կարգով» սեղանակցեցին հայրենի մայրը, ՀՀ կառավարությանը դարձափոխեցին և բյուջեով կուսակցություններին իրեն աջակցություն նախատեսված 100 մլն դրամը բաշխել Ազգային ժողովի ընտրություններում

յացման հույսեր չներկայացրեցին: Թեպետ խնդիրը դեռ էլ ուր ճիշտ է հակառակ «ծախսի» լուծվել: Երբ անգամ ենթադրենք, թե ԱԺ-ում ընդգրկված են Հայաստանի ամենակայացած կուսակցությունները, ապա սրամարմնական կլինեն, որ կայացման հնարավորություն սփռվեն նաև «չկայացածներին», օրինակ, ՀԳԿ-ին, որն էական նյութական, բարոյական և, ինչու չէ, նաև քաղաքական կորուստներ է կրել չհայտարարված «հակադա-

չիկա խտրադարձական ընտրություններին լավագույնս նախատեսարաններով համար: Իրականում դարձաների են ներկայացվում, կեսիկի ՀՀ նախագահը մեծ կողմ կառավարությանը դարձափոխված «նախաձեռնությունը»: Չէ՛ որ ընտրությունները նախագահին արդեն իսկ կեսամյակ են նախկին նախագահի համար գրանցել հիմնելու նպատակով բյուջեից սրամարմնական գումար վաճառելու առաջարկում, և բյուջեի հերթական «միլիոնը» խիստ բա-

Ճահիճներում կա՞ մարգարիտ

Մեր բնակչությունը չափազանց ֆաղափարանալից է, և մեծի ու փոքրի հասարակություն, ուստի եւ քաղաքական այրերը հանգիստ ու վստահորեն ներթափանցում են մեր կյանքի գործունեության ամեն մի բնագավառ: Երանը ստորիցում են այդ ոլորտները՝ ստիպելով աղափարական այս կամ այն մեկին կամս թե՛ ակամս հեծեել ֆաղափարական գործընթացներին:

Ուստի եւ դաստիարակված չէ, որ ՀՀ նախագահի մայիսի 22-ի առուլիսի ընթացումը բերված որոշ անհաջող ձեռնարկները արդարացիորեն (ցանկության ծագման առումով) արժանացան շահ-շահերի վերաբերմունքին եւ համախառն ֆնդադատությանը: Ասուլիսին հաջողված կարկասած հեռաձայնումը ազգային հեռուստատեսությամբ էլ ավելի բորբոքեց կրեթը: Համաձայնեմք, որ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի նմանաիող դարձապայում 1995-ից հետո, արձագանքը կլինե՛ր էլ ավելի հզոր:

Ողջ առուլիսը ներծծված էր անդաստիարակ մի հարցադրմամբ. որտե՛ր է անցնում Լեւոն Տեր-Պետրոսյան-Ռոբերտ Զոյարյան իրավահարցողության դասձեռնախնամախոս թե՛ր: Վարկածը, թե նման կաղ այնուամենայնիվ գոյություն ունի, աղաղակով է նրանով, որ ՀՀ ներկայիս նախագահը չափազանց հանդուրժողական է ՀՀ նախկին դարձապայի հանդեմ եւ սա սոսկ անձնական տղալորություն չէ: Առ այսօր սա իրականություն է: Եվ Լեւոն ՀՀ նախագահը «կարի ունի ժողովրդի վստահության», օգնե՛ն նրան. բերե՛ն բնակչության մի զգալի մասի ընդհանրացված տեսակետը: Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի եւ Ռոբերտ Զոյարյանի միջեւ կար փոխադարձակործանություն: Հարցա ինչպե՛ս բացահայտե՛ն, որ նախկին վարչախումբը արժանապատիվ է իր բարեկեցիկ աղբյուրները, իսկ Վազգեն Սարգսյանը՝ ով ընդհանրապես դեմ է ցանկացած ընտրությունների, ՀՀ ներկայիս նախագահի կողմին է: Ենթադրե՛մ մասնորեն թիվը այնքան էլ նվազ չէ, որ չլռանա գործոն:

Բնակչության մեկ այլ հասված ուղղում է վստահել Ռոբերտ Զոյարյանին, հավասարով, որ ոչ մի փոխադարձակործանություն չի եղել:

ՀՀ նախագահի մայիսի 22-ի առուլիսը նախ եւ առաջ հարկադրված էր դաստիարակել նման տեսակետներին եւ համապատասխան դարձաբանումներ տալ: Ենթադրե՛մ չեղավ: Ի դեպ, շահերի կարծիքով, նման դարձաբանումներն այնուամենայնիվ հնչեցին, ընդ որում հոգուս առաջին տեսակետի:

Մեր կարծիքով իրավիճակը միջ այլ է եւ դաստիարակված չէ այս կամ այն անձի ցանկությունների եւ ծրագրվածի բախով: Գաղտնի չէ, որ Ռոբերտ Զոյարյանը նախկին վարչախումբի անդամ էր եւ դեռ տարիներ շարունակ հյուսում էր նույն բոլորը: Ուստի նա այնպիսի կաղերով է կամրջված նախկին դարձապայի հանդեմ (ֆաղափարական, տեսական, առանձին ծրագրերի մեկման եւ իրականացման եւ այլն), որ նրանց միջեւ փոխադարձակործանության հարցը երկրորդական նշանակություն է ձեռք բերում: Երանը փոխադարձակործանված են ժամանակագրությանը, կենսագրությանը եւ գործունեությանը:

Եվ եթե միայն Ռոբերտ Զոյարյանը իրոք նոր ֆաղափարական երախվորն է եւ կրողը, ապա նա այսօր կանգնած է երկնքահամարի առջեւ: Մի ուղղությունը համակերպում է ներկայիս վիճակի հետ, այն է՝ դաստիարակել իշխանությունը, ձեռք չտալ հանցագործներին, դաստիարակությանը չկանչել բոլոր քաղաքացիներին.

չիմոնել նոր ֆաղափարական դարձաբաններին, եւ մյուսը՝ մարգարիտի անուն ինչ որքան էլ վստահավոր լինի հենց իր համար: Երկրորդ արձագանքը երկար կոխի է: Երեւի հենց սա նկատի ունի Ռոբերտ Զոյարյանը ասելով, որ «սա թե՛ս չէ մեր երկրին եւ չի կարող խթանել տեսական առաջընթացը»: Առաջին դեղովում նա բերում է իր հանրահայտ «ես չունի չեմ սարկում» արձագանքությունը:

Ու եթե մեծի մի քանիսը հիշյալ երկու դաստիարակները՝ «ես չունի չեմ սարկում, սա թե՛ս չէ մեր երկրին եւ չի կարող խթանել տեսական առաջընթացը», ապա կստացվի որ սկզբունքային (ոչ անձնական) առումով դեռ ոչինչ չի՞ փոխվելու:

Ես չգիտեմ, թե ինչ դասձեռնակ էր ազգային հեռուստատեսությունը այդպիսի կարկասելու հուլիսի 22-ի առուլիսը: Այնուամենայնիվ այն դրվագ (իողվածը ամբողջական դարձնելու նպատակով) հարկադրված են մեքերել:

Իմ այն հարցին, թե ինչու մինչ օրս դարձաբանված չեն մեծային «աղաղակի զործողությունները» մասնաձեռնակները (սրանի այն կարկասներն էին, որոնց հաջողեց իշխանության փոփոխությունը), ՀՀ նախագահը դաստիարակեց. «Բայց չէ՛ որ ամեն քան դարձ է: Մեր զարմանի հարցադրմանը «Բայց չէ՛ որ ոչինչ դարձ չէ», որն Զոյարյանը հաստատեց իր նույն կարծիքը, հուշելով հակազդեցիկ եւ որոշ չափով հոստոնական մեկ այլ հարց (սա արդեն մեր մեք)՝ «Գուցե ձե՛ք է ամեն ինչ դարձ»:

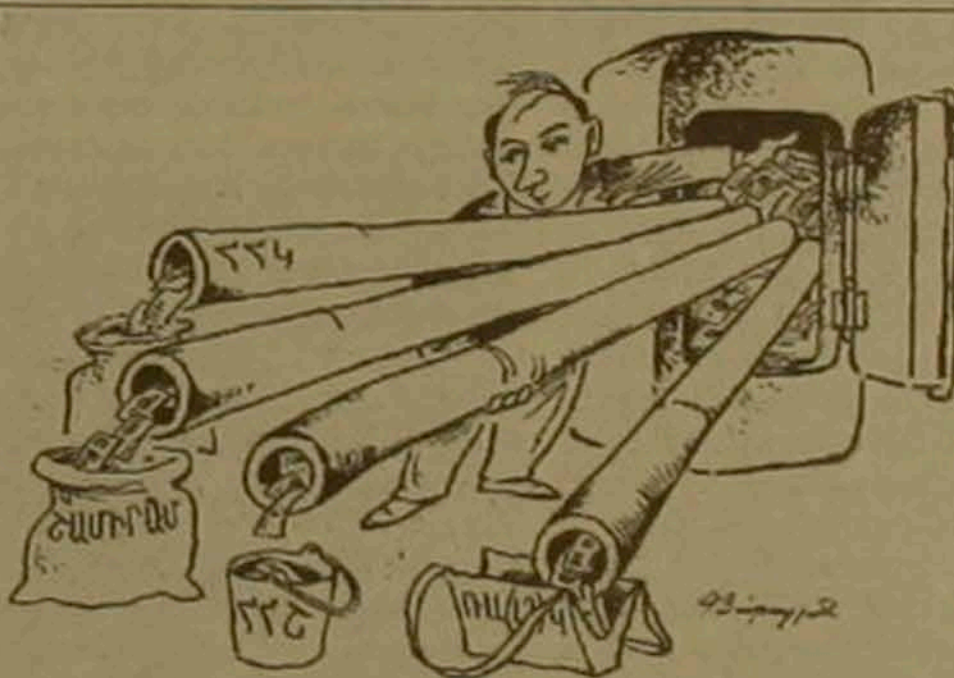
Դարձվեց նաեւ, որ Ռոբերտ Զոյարյանը բնավ չի մտածել այդ գործին մտե՛նալ դասձեռնակ ուղարկությամբ (զործերը կենց ածենայն մանրամասնությամբ), խոստանալով «որ նման կարգադրություն կսամ»: Ինչու՞ մինչ օրս նման կարգադրություն չի եղել:

Յուրաքանչյուր երկրի նախագահ դարձապայ է հեծեել հասարակական դասձեռնակ: Համարադասության ներկայիս բնակչության զվաճված դասձեռնակը նախագահը աղբյուրակերպի ստեղծում է: Հասկանալի է, որ սա իրականացումը 100 օրվա խնդիր է (այս դարձապայում արդարացված է Ռոբերտ Զոյարյանի բերած ծառի դաստիարակումը): Միեւնույն ժամանակ, տարիներ շարունակ կողորոշված բնակչությունը այսօր դարձել է անհամբեր եւ նույնիսկ անհավատ: Ընթողականության դրձակ ստաղծել է: Ուստի եւ սրան առաջնապար սկսում է հաջողել հասարակական երկրորդ դասձեռնակը՝ կարկասել եւ աղաղ դասել Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին, Վանո Սիրադեղյանին եւ այլն: Ոչ ավել, ոչ լավատ: Սա հակառակի մոտեցում է:

Եվ սա, Ռոբերտ Զոյարյանը, ճեղքված լինելով հիշյալ երկու դասձեռնակների արանում, երկնքահամարի առջեւ է: Ո՛րն է ամենից նպատակահարմար, ամենից ճիշտ... Ես ընտրում է սոցիալական ոլորտը եւ սկսում է խոսել վարչապետի լեզվով: Բերվում են ցուցանիշներ, որոնք իրականում մեծում են «ծառի վարկածը» եւ վկայում, որ նույն ծառը կարող է դառնալ սալ նաեւ կեն օրում: Ավելին, բերվում են ցուցանիշներ ակամս վկայում են, որ մինչև յայտնական ժամանակահատվածում տեսական փորձարկումը այնքան էլ վատ չէր օրում: Ավելին, բերվում 100 օրվա ընթացումը աղաղակել նման առաջընթաց: Այստեղից էլ հանգում են այն քանին, որ յուրացում կարճ այնքան էլ մեծ չէին, մեկին նաեւ մյուսին դասելու համար: Մասնով էլ կոխիկ փակվում է

«ԿՈՒՍԱԿՅԱԿԱՆ» Ինչպե՛ս ծախսել 100 միլիոն...

դաճեցնական սվայնով հինգ և ավելի տկու վաստակած կուսակցություններին յուրաքանչյուրին ըստ իր ֆաշի, այդ թվում 50 մլն դրամ «Հանրապետություն» միավորմանը 12 մլն «օգնության կարո» ՀՀԿ-ին, 7.6 մլն ՀՀԿ-ին, նույնիսկ ՀՈԱԿԿ-ին, ԶԳԿ-ին, ՍԳԿ-ին եւ «Մտավորական Հայաստան» կուսակցությանը: Պետություն, ի տարբերություն նախագահի և վարչապետի, որ ժյառն կանանց դարձեցին քաձանկու հարցում, խոստանում է շտալ լինել երե ոչ կանանց կազմակերպությունների նկատմամբ առհասարակ, աղաղ գուն խոտերադարձական ընտրությունների ընթացում նախկին ՆԳ միախարհի հզոր կամով ԱԺ մխոթված «Շամիրամիներին» նկատմամբ, որոնց քաձին կրկնելի 20 մլն դրամ 8 մլն-ով ավելի, Բան հալոց հավերժ համագրային Եարձմանը «Շամիրամին» զիջում է ըստ իր մական աջակցության չափի երկուող հորիզոնականն է գրաղեցնում գրկված եւ զարկված կոմկուսը, իսկ վերջին երկու տեղեր քաձանում են ԱԺԿ-ն եւ ԻՄ-ը: Ժողովրդի կողմից «երիցս մեծված» այնպիսի կուսակցություններ, ինչպիսիք են ՀԳԿ-ն, ՀՈԱԿ-ը, ՍԻՄ-ը եւ ՀԳԿ-ն, ԳԻՄԵԶԻԻ-ին և համանմաստար վերջերս գրանցված ՀՈԱԿ-ն, անհուշեց, տեղ չունեն «երջանիկներին» Եարկում, որդես «չկայացած» եւ կա-

նակցական տեղին» 4-ամյա ժամանակահատվածում: Իսկ 1995 թ. ընտրություններին ՀՈԱԿ-ի դարձապայում, ինչպես հայտնի է, 2 անգամ նվազեցվեց նրա ստացած մասնիկը տկուսը, Բանի ու անհուշեց Եր քաձաղեցնել Սահմանադրության հանրապետի մասնակիցներին տկուսը...

Գուցե, զվարճալի լինելու չափ տարօրինակ այս կացությունը երբ ժողովրդի վստահության բլնն ընտրությունների մեծամասնության կարծիքով գրաղանած կուսակցությունների հանրապետական փուլերը եւ ժողովրդի Երջանում հայտնի քաձասական երանգներով հողովրդը «Շամիրամը» չգիտես, թե ինչ ժառայությունների համար և ինչ նպատակով ներաղրվում է առա-

ցասարար կրկնակվի բնակչության կողմից: Սակայն երե նախագահին, այնուամենայնիվ, վստահի սակ դնելով սեփական վարկածից, հավասարված մեա ինչպես նկատել էր «Իրավունք» Եարարարը, «օրենքի յու՝ Սահին», աղաղ գուցե հիշյալ կուսակցություններին իրեն մեծաիողապար կիրաձարվեն նախատեսված գումարներից խոտերով փոխանցել դրամ, ասեմք, աղեի գրառ վերականգնմանը «Կայացած» կուսակցությունների քաձավաձումը քերես կխոտըրաղեի, քայց փոխարենը կեաիի աղաղությունը, կուսակցություններն իրարից, ժողովուրդն էլ կուսակցություններից իզոտ չեն նեղանա...

ԼԵՒՈՒ ԳՈՂՈՍՏՅԱՆ

Հիվանդանոցներն առանց հիվանդների

Փորձել է մեծել մայրաքաղաքային որեւ հիվանդանոց: Ամենուր իդեալական մարտություն է, «դրախտային» լուծություն: Եվ թվում է, թե բանկարձեթ բժշկական սարավորումներով լի մոտալված «թանգարան» եւ մեծ, որտեղ մեկ-մեկ որեւ դոնի դուրս է գալիս մի սոխակախաղաղարար եւ դանդաղ մոտեցնում է մյուս դոնը (իրոք, ի՞նչ ունի Եարղելու)...

Ո՛ր եւ մեր հիվանդները, գարմացած, մի ինչ է խուձաղի են մասնակցած մայրաքաղաքի հիվանդանոցները: Զանի դեռ նրանք անմխիթար վիճակում էին եւ աղեա, լեզվեցուն էին հիվանդներով: Իսկ այսօր, երբ գրեթե բոլոր հիվանդանոցներն ունեն հարմարավեց դասաններ, միջոցներ եւ բանիմաց թժիվներ՝ դասարկ են: Ժողովուրդը միանգամից առողջացա՞վ...

Այս ամենի դասձաղ միայն մեկն է, չափազանց բարձր բուձվարձը: Որտեղի՞ց հիվանդ թուեակառուն մուծի հիվանդատեղեակի 3 հաղար դրամ օրական վարձը (չհաձված բուձման եւ այլ ամենի վճարը): Կամ հանրապետությունում իշխող գործաղուկների սեղար բանակը, որն անգամ իր օրվա հարցը հայրալքելու հնարավորություն չունի:

Ո՛րն ենք մեք նման նորարարությունները, երբ չես կարող սեփական ֆաղափարող մարդկայնորեն ձեռք մեկնել: Մինչև ե՛րբ մեք էլ ասվի՝ «Վերելում Աստված կա»...

Մինչդեռ ՀՀ Սահմանադրության 34 հոդվածում ասվում է՝ յուրաքանչյուր ով ունի առողջության դաղաղանման իրավունք...

ԲԵՐՍՍԻՆՆԵ ԵՐԵՎԱՆ, Ուսանողուհի

Պ. Հայրիկյանը դժգոհ է իր հանձնաձողովից

ԵՐԵՎԱՆ, 4 09 ԱՊՐԵՆ, ԵՐՄԵՆԻՍ: ԻՄ նախագահ Պարույր Հայրիկյանը օգոստոսի 4-ին հրավիրած մամուլի առուլիսի ժամանակ քնոարաղեց ՀՀ նախագահին կից սահմանադրական փոփոխություններ նախատեսարանող հանձնաձողովի 2.5 ամսվա գործունեությունը:

Նույն հարցի ֆնդարկման համար օգոստոսի 1-ին ԻՄ գրառնեղակում գումարվել է փոտր վեհաձողով, որը, ժանդարանաղով հիշյալ հանձնաձողովի աղաղասանին, արձանագրել է, թե այն ընդհանուր առմամբ չի համարադասախանում վերջին նախագահական ընտրություններում ԻՄ կուսակցության կողմից հասարակությանը ներկայացված ծրագրերին:

Աղոտնաղերձ, որն Հայրիկյանն առաղ, որ առայժմ ինքը Եարունակելու է դաճեռնակարել այդ հանձնաձողովում, որդես նախագահ, աղոտիսին է ԻՄ փոտր վեհաձողովի որոտումը եւ դեռես փորձելու է նոտասել Սահմանադրության մեղ ժողովրդավարությանը եւ մարտը իրավունքների համախոնչ փոփոխություններ կատարելուն ինչպես ու կհաղոտվի: Նա հայ-

նց նաեւ, որ հանձնաձողովի կաղըր ներկայացուղչական չէ, եւ քաղմարիվ հաղող առաղարկություններ ֆիլեարկության արդունում սաղաղվում են:

Որն Հայրիկյանը հավաստեց, որ ինքն այդ հանձնաձողովի նախագահի դաճեռնակ սանձնել է որոտակի նոտասաղարուններով ողեսական կառուղըր հաղոտ դաճեռնակի քառեփոխելու մասաղությանը: ԻՄ-ը ունի ողեսական կառուղըր իր հասակ դասկերաղունները, որոնք չեն փողվել վերջին 8 տարիների ընթացում, սակայն այս փոտում, որն Հայրիկյանի խոտերով, ԱԻՄ-ակաները նկատեղեցին, որ այն հիմնական փոփոխությունները, որոնք անհարմոտես են մեր Սահմանադրությանը, այդ հանձնաձողովի միջոցով իրականացնել հնարավոր չէ: Հանձնաձողովի նախագահը հուղս հայտնեց, որ սա առաղելի փոտն է եւ հեսաղայում, երբ մեակաղով փոփոխությունները սկսեն կյանի կողվել, դեռես հնարաղոտություն կլինի որոտակի քառեփոխումներ մեղնել: Եաա է, որ նրան սրամարտը է Եարունակել գործունեությունը հանձնաձողովում:

ՀՈԱԿ Ավանի կանանց ակումբն անվանակոչվեց

Օգոստոսի 1-ին գումարվեց Հայաստանի Ոստակավար Ազատական կուսակցության Ավանի քաղմասի կանանց նորաստեղծ ակումբի միացը, օրակարգում ունենաղով 2 հարց: 1) ակումբի անվանակոչությունը եւ 2) ակումբի հեսաղա աղաղասանների ծրագրումը: Բաց լվեարկությամբ միաձայն որոտվեց ակումբը կողել ՈԱԿ հանգուղաղ ականավոր դեղակար ողրո՞ղ, Բարունակ թովմասաղի շիկնող՝ ՈԱԿ կանանց առաղին

ակումբների հիմնաղի, քառերար շիկն Անձեթ թովմասաղի (Բոսոն) անունով: Որոտվեց նաեւ ակումբի առաղիկա միացում զեկուղումներով հանդես գալ Ավան համայնում աղաղաղ քառեր խոտիներն ու ողրոտներն Եարը, որոնց յուղի ներտ դաղաղասել համաղաղասաղան ուտում-նաղիություն, հեսաղայում այն ֆնդարկելու համար համայնաղեթի հես:

ՀՈԱԿ ԱՎԱՆԻ ԿԱՆԱՆԿ

Քրեագետները գտնում էին ու երեւի թե Եւրոպայում են համարել, որ մեզինքն յուրաքանչյուրը դոստոյնեցիկ մարդաստան է, եւ միայն փառաբանությունն ու օրհնումներն են կանխում ստանդը: Գրողները համոզուի օրհնակներ էին տալիս: Իսկ գիտությունը հերքում է: Չեզազանելով դասերազանելիս եւ խաղաղ օրերին զինվորների, ահաբեկիչների, վարձու մարդաստանների մահվանը եւ հոգեբանությունը, գիտնականները հանգել են անստույգ եզրակացության, որը խնամով եւ սեւականորեն բացվում էր:

Ամերիկացի զինվորական դասաւարտ քրեագիտական գնորդ Ա. Լ. Մարտլը երկրորդ համաշխարհային պատերազմի ժամանակ իր հետազոտությունների արդյունքում բացահայտել էր անհավասարի օրհնափոխությունը: Իրապես կոչվում է զինվորների ընդամենը 15 տկոսը: Այսինքն անկախ հրաձգության հաճախակցությունից ու սեռերի տարբերությունից, զինվորների 85 տկոսը դիմաւոր չէր կրակում թեմանու վրա: Պատերազմը կրկնվում էր օդային մարտերում: Հակառակորդի ինքնաթիռների 40 տկոսը ոչնչացվել է ամերիկացի օդայինների 1 տկոսի ուժերով միայն: Անժամանկությունը թողնում էր ժամանակ կրակում եւ առանց նշանառության: Այսինքն է. Ա. Ռեմարկի «Արեւմտյան ռազմական արվեստը դրությունն անփոփոխ է» վեպում այնքան էլ գեղարվեստական չէ...

Մարտական ոգու բացակայությունը 20-րդ դարի «նվաճումը» չէ: Ա. թ. ա. 50-ական թթ. իր գալլական արտավանդների ժամանակ Հուլիոս Կեսարը բանակում բանաստեղծներ

ու ճարտասաններ էր դառնում, մարտական ոգու անընկճելիության իրենց «դասասխանասփոխություն» ունենալու եւ կանայք: Այնքանով Սակեղոնացու բանակում եւս շատ զինվորներ կանանց ու երեխաների հետ էին. համարվում էր, որ ուրիշ հողում իր ընտանիքի դաժակամության համար զինվորը կյանքը չի խնայի: Իսկ երգիչները, երաժիշտները

ը «արվեստի ստասպիտները», ամենաբազ էր անհասանելի կոչվողներն էին... 5-րդ դարի հռոմեացի գրող Վեգեցիոսը գարմանում էր, որ զինվորներն ուղղակի խոցումից խուսափում էին եւ սրի լայնում էին հարվածում:

Բոլոր ժամանակներում ու բոլոր երկրներում էլ հիմնահարցը եղել է: Ընդհանրացնելով փաստերը ամերիկյան զինվորական ակադեմիայի հոգեբանության դասախոս Դեյվ Գոսմանը եզրակացրել է, որ նորմալ մարդը ստանում է միայն արտակարգ իրավիճակում:

Հիշելույն, ստալինյան, Դոկտորային եւ այլ համակենտրոնացման ճամբարներում զանգվածային ստանությունները հետեւում էին նույնքան զանգվածային փառաբանության ու ստանալիքի, թեմանու կերպարն օտարվում էր այնուհետ, որ ստանությունն անանուն ու անդեմ էր դառնում: Զարգացության գլխավոր հաղթարկը այն էր, որ թեմանին լիարժեք մարդ չէ եւ իր թերության ու թերազեմության հիմքով էլ

դասադասվում է: Բացի այդ հնարվում էին ստանության այնպիսի ձեւեր, երբ մեծողին չէին տեսնում:

Տեսնես որեւէ մեկը սիրաբանում էր այս թիվ-եզրակացության հոգեբանական դիտարկումներին, ի՞նչ հետեւություն-գործնական փայլեր են անում, թե՛ հույսներ միայն «Հայոց, հայոց փայլեր» անհասկանալի ու իմ կարծիքով անկապ երգ

ԴՆՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Յո՞ւ երթաս

Ընդունենք, որ Սովետական Միության գերբազմափոքր լինելու դասիկը մեզ մեզ ընդամենը վերագրել ենք: Ամեն ինչն էլ հստակ ծրագրված խաղարկվում էր: Բայց ֆանի որ ինքներս էլ ինչ-որ փայլեր էինք անում, որոնց հետեւում էին ինչ-որ, թեկուզ մեզինք չկախված արդյունքներ, հոգեբանորեն դասաւարտ էինք եւ դասարանում դասաւարտ էինք:

Ընդհանրացնելով փաստերը ամերիկյան զինվորական ակադեմիայի հոգեբանության դասախոս Դեյվ Գոսմանը եզրակացրել է, որ նորմալ մարդը ստանում է միայն արտակարգ իրավիճակում: Հիշելույն, ստալինյան, Դոկտորային եւ այլ համակենտրոնացման ճամբարներում զանգվածային ստանությունները հետեւում էին նույնքան զանգվածային փառաբանության ու ստանալիքի, թեմանու կերպարն օտարվում էր այնուհետ, որ ստանությունն անանուն ու անդեմ էր դառնում: Զարգացության գլխավոր հաղթարկը այն էր, որ թեմանին լիարժեք մարդ չէ եւ իր թերության ու թերազեմության հիմքով էլ

Ինքնադաստիարակության մեր անձնական կոչվում բոլորս ինքնաբերաբար մոռացանք համազգային կոչվելը, այդպես 1988-ի միաբանությունը խիստ «անհասկանալի»:

Չիմվոր չեն դառնում միայն ի հաշիվ զինավարժության եւ սեյսմիկայի, զինվոր դառնալու համար դիտարկվող զգաս մասկիդ մամ իր անհրաժեշտությամբ:

ԽՍՀՄ-ի փլուզումից հետո ՀՀ ազգային բանակի ստեղծումը երկրի գոյության առաջին տարիներն էր: Ժամանակի մեջ լուծված խնդիր: Իր ժամանակի: 1998 թ. համար այդ խնդիրը լուծված է:

Պատերազմի ու խաղաղության մեջ ազգային լարվածություններն անկանխեստելի հետեւում են կարող է ունենալ, երբ ազգային դասարաններից ձերբազատվել են համադասարան հոգեբաններ, երբ քաղաքացիները ենթարկվում են նոր արժեքներ եւ նույնիսկ չափանիշի անհրաժեշտությունը:

Բանակի մարտունակությունը 15-րդ դարի սկզբում բարձրացնելու արարքերը հոգեբանական դասարաններում էր: Արժեքային համակարգի հաստատում, ամեն մի փայլուն հասակեցված մտաբանի գիտնականության, յուրաքանչյուրի անհրաժեշտության խոստովանության եւ ինքնադաստիարակության մասին հարգանք: Դրան հետեւում է ճիշտ փառաբանությունը, որն ընդհանրապես ազգային անվանագրության

խնդիր է, բանակում հասկանալի: Ուրվհատ 18-20 տարեկանները հոգեբանորեն եւ ֆիզիկապես առավել ֆան չկազմավորված-հեղեղող կիճակում են (ազգային դրոշմի եւ կրթության անորոշության հետեւանով մասն): Կորսելու է բանակը նրանց, թե՛ կոչվելու: Ինչպիսիք են գործարկվելու: Երան հետադարձ են ամբողջ մի կյանք, ուղի, ամուսին, հայր դաստիարակող: Անձնական եւ հասարակական հարթությունների վրա նրանց հաղթանակի, թե՛ դաստիարակության են դասաւարտում:

Զարգացությունը միայն առաջին հայացքից է դյուրին եւ բոլորին մասնակցելի: Իրականում փառաբանությունը 20-րդ դարի կատարելագործած միակ զեմոն է, որ անվերջ կրակում է: Միտ: Եվ թիվումից է խփում, երբ իրեն անտեսում են:

Որեւէ մեկը մտածել է արդյոք, թե զինվորի եւ նրան այցելողների վրա ի՞նչ ազդեցություն է թողնում ՀՀ դասական դրոշմը, որը արթն գործունեություն արթն գոյներ ունի, որոնցից ոչ մեկն էլ իրականը չէ: Եվ ի՞նչ են սկսում մտածել նրանք ոչ թե ինչ-որ մեկի զգեստության եւ աղաճողության մասին, այլ երկրի ու դաստիարակության:

«Միայնակ ծերունին գրուցակից է փնտրում»: Հայտարարություն էր ծննդաբան դասին: Աստղագրություն չկար, բայց նույնիսկ էր հեռախոսահամարը: Զծնվածների եւ նոր ծնվողների վրա հույս դնելը ներքին է միայնակ ծերունին: Երկրի ու դաստիարակության խոստովանություն էլ իրավունք ունի հարցնելու «Յո՞ւ երթաս»: Եվ հետո ինձ է ընտրելու ԻՐ ճանադարիդ:

ԱՅԳՆԱ ՄԱՐԿՆԱՆ

Դեմկուսի սոցիալ-սոստակական հայեցակարգային առաջարկությունները ՀՀ կառավարությանը

Հայաստանի դեմոկրատական կուսակցությունը գտնում է, որ սոցիալական դաստիարակության սոստակական գործունեության մոտակարգ լուծում է լինի կայուն զարգացումը, երկրի, նրա փառաբանների անվանագրության եւ քաղաքացիության ապահովումն ու սոցիալական արդարության համակարգի ձեւավորումը:

Ելնելով օտարական սոստակության վերաբերյալ իր ծրագրային հիմնադրույթներից եւ «անցման ժամանակաօրհանում» Հայաստանի Հանրապետության առանձնահատկություններից, գտնելով, որ առայժմ վաղ է խոսել երկրի զարգացման մասին, ֆանի դեմ համադաստիարակումը չի հաղթահարել համակողմանի սոցիալ-սոստակական ճգնաժամը, ՀՀ-ն անհետաձգելի խնդիր է համարում հակաճգնաժամային ծրագրի իրականացումը, համադաստիարակության սոցիալ-սոստակական զարգացման համար նախադրյալների ու երազանքների ստեղծումը, դաստիարակության կազմակերպող ու կարգավորող դերի դաստիարակող ապահովումը, եւ առաջարկում է.

1. Զննդատեսակներ վերլուծել նախորդ իրավիճակներին 8-ամյա գործունեության արդյունքները, տալ դրա քաղաքացիական, սոստակական ու իրավական գնահատականը, հաշիվ առնելով անցյալի փորձը, մասնակց Հայաստանի սոցիալական կողմնորոշումն ունեցող սոստակական զարգացման ծրագիր:

2. Մինչեւ ծրագրի վերջնական մտայնումն ու կենսագործումը, անհատալի իրականացնել հետեւյալը. ա) առժամանակ դադարեցնել իրազորվող սեփականաճանաչման գործընթացը, բ) վերանմուշ այդ աստիարակում թույլ տրված կողմիս սխալներն ու օրինախախտումները, գ) քաղաքացիական կողմից իրավունքների եւ սովորաբար սոստակության սերտաճման փաստերը, սոստակական

Հայաստանի ծերունի իրավունքների սոստակական ծրագրի լուծակն վերլուծության երթարկելու եւ համադաստիարակության եզրակացություններ ամուսնու մոտակարգ Հայաստանի դեմոկրատական կուսակցության կենտրոնական խորհուրդը արդեն մի ֆանի արարք կազմակերպում է համադաստիարակության մի արարք ամուսնուների հետ: Այդ ընթացքում, ինչպես մամուլից հայտնի է, ՀՀ-ն օտարազգիության ամուսնուներն ընդունել եւ նրանց հետ համագործակցելը զրույց է ունեցել ՀՀ վարչապետ Արմեն Դարբինյանը: Կառավարությանը ծերայացվածների համադաստիարակությունը սոցիալ-սոստակական սեւական ճգնաժամից դուրս բերելու Դեմկուսի հայեցակարգային առաջարկություններ: Կարգավորող համադաստիարակող 4-րդ կետն ամփոփող հարցադրումների հետ: ՀՀ-ն օտարազգիության խնդրանքով ստորագրելու հասկանալի են ծերայացումն այդ փաստաթղթից:

սակներ սեփականաճանաչման, բայց չգործող արտարական եւ ստաստակական օրյեկտների հիմնական եւ օրյեկտներն միջոցների գոյազգրկման ուղղությամբ դրանց վերագործարկման անհրաժեշտ տարիներն եւ նախադրյալներ ստեղծելու մոտակարգվում:

հասուկ օրենսդրությանը վերագործարկել սոստակական մասնավոր կազմակերպության մասնավոր, բայց չգործող օրյեկտները սեփականաճանաչման առաջարկելով տարիներն, ժամկետ եւ դաստիարակության արարքները: Հակառակ դեպքում անվավեր համարել սեփականաճանաչման գործարքի փոխհատուցելով ձեռքբերման արժեքը:

4. Վերլուծել եւ վերանայել հողի սեփականաճանաչման արդյունքը, վերացնել այդ գործում թույլ տրված կողմիս սխալներն ու խախտումները (ՀՀ-ն սկզբունքորեն դեմ է եղել հողի համադաստիարակության սեփականաճանաչմանը՝ գտնելով, որ այն դեմ է մնալ իրեն ազգային սեփականություն, որոշակի, համադաստիարակության արարքները թիտղ տարիներն ընդունելով վարձակալության տրված սխալները, ովքեր արդյունավետ կեանքագործեն):

Անհրաժեշտ են համարում նաեւ. արդյունավետ միջոցներ ձեռնարկել ազգային (ֆեդերալ) սոստակությունների, գյուղատնտեսական եւ կուլտուրայի գյուղատնտեսական սոստակությունների զարգացման ուղղությամբ, կարճատեւ եւ երկարատեւ վարկ տրամադրել գյուղատնտեսական սոստակությունների միավորումների հողի

համաճեղ մտայնում, մեքենաների օգտագործման, արտարանը կենտրոնացված ձեւերով սեղում վերանայելու եւ իրացնելու համար,

վերականգնել անասնադաստիարակության եւ թռչնաբուծական դաստիարակության մասնակարգում օրյեկտները: Պայմաններ ստեղծել գիտահետազոտական հիմնարկների եւ փորձարարական քաղաքի արդյունավետ գործունեության համար: Գյուղատնտեսական մոտոֆիլի բուհերում մասնագետների հիմնական ընդունելությունը կատարել գյուղական համայնքների գործունեությունը:

5. Գիտությունն ու մտայնությունը, կրթությունն ու երիտասարդության քաղաքական դաստիարակությունը մոտակարգվում ազգային օտարի եւ ազգային նկարագրի դաստիարակմանն ու կենսահաստատմանը: Համազգային այդ գործը դեմ է անմիջական հոգաճության (դաստիարակման) տակ վերցնել ՀՀ նախագահն ու վարչապետը:

6. Սոցիալական արդարության սկզբունքից ելնելով իրականացնել քաղաքացիական հարկադրում, որը կզույր հասարակության բեռնաշարժը, դաստիարակող համադաստիարակություն կընձեռնի ֆինանսավորել սոցիալական փառաբանությանը ձեռնարկումները:

7. Արտակարգ միջոցների դիմել կենսաթոշակային քաղաքացիական կուսակցությունների լուծման գործին իր մասնավոր ներդրումն ու կազմակերպական կարողությունները տրամադրելու եւ օտարազգի սոցիալ-սոստակական սեւական ճգնաժամի հետադաստիարակման արարքները լիակատար դաստիարակությունը:

Հայաստանի դեմոկրատական կուսակցությունը հավաստում է վերը նշված խնդիրների լուծման գործին իր մասնավոր ներդրումն ու կազմակերպական կարողությունները տրամադրելու եւ օտարազգի սոցիալ-սոստակական սեւական ճգնաժամի հետադաստիարակման արարքները լիակատար դաստիարակությունը:

Հայաստանի դեմոկրատական կուսակցությունը

ՄԵԿԿՐՈՒՄ

Յուրաքանչյուրի համար կարևոր է իմանալ ոչ թե այն, թե ինչ կանի աշխարհը, այլ թե ինչ է անելու ինքը:
ՃԱԿ ՄԱՐԻՆՅԵՆ

1. Բռնիկն

Դավիթ Յուրաքանչյուրի «Բռնիկն» մասին դասախոսություն էի գրել անգամ մինչև գրի լույս տեսնելը: Դրա ստույգ վկայությունն է, թեև, իմ անդրադարձը մամուլի էջերում այդ ժողովածուի մի ֆանի բարեբեմ, որնմ 1992-93 թթ. լույս տեսան Չայասահի, ինչպես Սիդնեյի թերթերում, ներկայանալով որդես այդ դժոխային սարհինի անմիջական երկրամասերում անդրադարձը բանաստեղծությանը: Հետագայում, մինչև օրս, այդ ծավալուն բարեբեմ բարունակում են տղազրվել մամուլում իրենց վրա քերական անհանգիստ մի ուսադու-

աբերի էջերից ընթերցողին, թե՛ իրեն՝ հեղինակին ուղղված աստիճանաբար փողը կարծես որոշակի ընթերցման դասարան է դարձրել թե՛ մեզ, թե՛ նրան: Սակայն այդ դասարանի հասարակական անալիզը բացահայտի գրություն:

Բանաստեղծի այդ հարձակողականությունը դառնում է ողբերգական, երբ առաջին իսկ էջերից կարող ենք հետևյալ հայտարարությունները:

Ո՛ր է հարկավոր տոնգիստը, եթե չկա ոչ միայն հաց, այլև լաց-լաց մախրո՞ղ, սիրո փափկացնո՞ղ, թեթե՛ւ:

Եւ մեր կրծի սակ - մի ֆա՛ր է դր- (21.04.1991, էջ 21)

Դավիթ Յուրաքանչյուրի «Բռնիկն» անցած ծանր սարհինի հազվագյուտ վկայություններից մեկն է, երբ բանաստեղծը հայտնվեց միանգամից

Բազմիմաստ մի հայտարարություն, որը լրիվ կարող է հասկանալ լույս նա, ով ակնառես եղավ հայաստանյան մտավորականության մի զգալի հասկանալի անդրադարձը դասավորված փեշակափոխությանը:

Ուրեմն նախ առաջնությունը դավաճանելու անհնարինությունը, որն անհնարին է մի իդեալ, որը ճազանաբար է բեռնավորվելով միայն համայնի հայ բանաստեղծների ֆաներոգի դարակարգից («Մի՞թե վերջին տոնն են են...») մինչև այսօր, եւ այս ճազանաբար, արդեն ողբերգական բեռն անցած, ավելի ուժգին հնչում է Դավիթ Յուրաքանչյուրի այս գրից հետո լույս ընծայած գրքից բոլոր գործերում, սահմանվելով ուրիշ նրբերանգներ:

Ինչո՞վ է ռոմանտիկական այս իդեալը, որ բանաստեղծն իր ուսերին է առնում աշխարհի փրկության ծան-

այս գրում զետեղված ուրախության առիթով մենք գրել էինք: «...Չարին լար անվանելն այսօր բանաստեղծի համար ոչ մի դեղորայք անծծ էլ, այլ բարի, իսկ երբեմն էլ՝ ֆալսիֆալսական դարձ է համարականություն:

...Արվեստն՝ են գրված դրանք, եթե այդ, աղա ո՞ր արվեստով, խաղաղ ու կուրս օրեի՞, թե՛ մեր, այսօրվա: Դասախոսման այստեղ հավանաբար մեկն է, ցավի ամեն ծիչ էլ, որ կարող է արվեստի փաստ դառնալ եւ ամեն ընդվզում էլ, որ ազատության է ճանուն, սակայն այսօր իսկապես արվեստ ստեղծելու համար արվեստագետը թեթ է ունենալ բարոյական մեծ ուժ» (Ազգ., 26.11.1993):

Հինգ սարի հետ, վերընթերցելով այդ ուրախությունը եւ մեր հողավոր, կուրծիս ավելացնել նաեւ, որ այդ ամենից զատ բանաստեղծը միայն ունե-

«Մեր միջի թուրը» երբեք այստեղ բացահայտ, այստեղ լիզի, այստեղ անդաժի, թեև սակայն ունեն այստեղ բարձրադիր եւ, վերջապես, այդտեղ «վստմաւո՛ւ» չէր եղել, որան Դավիթ Յուրաքանչյուրի «Բռնիկն» հինգ-վեց սարհինի ընթացում: Այս ստեղծումը յոթ-ութ դար առաջ արդեցին Լաստիվեցսին, Գամակեցին ու Ֆրիլը՝ սելջուկների եւ մոնղոլների վայրագությունների ակնառեսները, սակայն դասարանում էին մեծ, թե հիմնի մեր բաներն որան ավելի են ծաղկում, երբ մեր ներքին բարբարոս դառնալով թագավոր... Բանաստեղծի համար գեղարվեստական խնդիր է դառնում ոչ միայն ծամարություն դասարանում լինելը, ոչ միայն ծամարությունն աղաղակելը, այլև երեսուրթների, արժեքների հարազատ եւ վավերական վերահարու-

Բանաստեղծությունն էլ ֆուն

Դավիթ Յուրաքանչյուր. Բռնիկն: Երեսուն, Ապրիլ, 1996.- 232 էջ: Requiem Aeternam Quiritumի հիշատակի: Երեսուն, Արեւիկ, 1997.- 128 էջ

Յուրաքանչյուրի «Բռնիկն» մասին դասախոսություն էի գրել անգամ մինչև գրի լույս տեսնելը: Դրա ստույգ վկայությունն է, թեև, իմ անդրադարձը մամուլի էջերում այդ ժողովածուի մի ֆանի բարեբեմ, որնմ 1992-93 թթ. լույս տեսան Չայասահի, ինչպես Սիդնեյի թերթերում, ներկայանալով որդես այդ դժոխային սարհինի անմիջական երկրամասերում անդրադարձը բանաստեղծությանը: Հետագայում, մինչև օրս, այդ ծավալուն բարեբեմ բարունակում են տղազրվել մամուլում իրենց վրա քերական անհանգիստ մի ուսադու-

Վերջին մի ֆանի սարհինի մեր գրական արտադրանքի մեջ Դավիթ Յուրաքանչյուրի ստեղծված գեղարվեստական արտադրանքները: Դրանք առավել եւ աղբյուրով գրված գրքեր են, որոնց բազմաթիվ էջեր կոչված են մնալու որդես վավերական վկայություններ: Մեր թերթի մեկն էլ վաղվա համարներում ծավալային մտազոտություններով առանձին-առանձին ներկայացնելով զույգ գրքեր, մեր եւ անուրի, գրող-գրականագետ Ա. Թովչյանի մոտասակն է խթանել դրանց ընթերցումը:

«Արարված» ֆունի առջեւ: Հետադարձ գրում էր, որ աշխարհը ծնվել է ֆունից, եւ դա նախաստեղծ, շինվել էր, որից միայն ծնվել կարգ: Սակայն սուսկալի է, երբ կատարվում է հակառակը, երբ ֆունը ծնվում է կարգից: Առաջինի դեղորայքը դառնում է արարիչ, կերտող, վերջապես բան-աստեղծ, որը կարողանա ոչնչացնել ստեղծել ինքը: Այստիպիս է ամեն մի արարման սկզբունքը:

Սակայն ի՞նչ դեր ունի բանաստեղծն ավերվող, ֆունացվող աշխարհում, մի միջավայրում, որտեղ ոչ թե շինարար է թեթ, այլ ավերիչ: Եվ չնայած

նա այդտեղ գրելու բարոյական իրավունք: Այդ ուժը եւ իրավունքը ծնվում են աղետի անաղաղ փաստագրումից, դրան ծնվում են երկրի համար ունեցած դասախոսականությունից, ի ճարտարություն այն «արվեստագետներին», որոնք բարոյական հսկա նեցուկ եղան արյան գնով ազատագրված երկիրը դեղի անդունդ առաքնորդողին: Աղբյուր մեկն է, իսկ անծծը - յոթը:

Սակայն չեն զսնում եւ այդ մեկ աղբյուրը (12.06.1994, էջ 79) Այդ ծակասագրական դասին Չարին լար սաեւն անծծ էլ, այլ մտավորականի առաջնահերթ դարձ: Որան սուսկալի է կործանումի դասարանը, այնուհետ ուժգին բանաստեղծի ծայրը: Եվ եթե արտադրված իրականության դաժանությունն անծծի հնչելություն ունեւ դա բանաստեղծի մեղք էլ, այլ այդ իրականությունն արարողների: Մի՞թե Ռուբեն Սեակն իր բուրբեր էր տղծում, երբ 1909 թ. մայիսի 4-ին գրված «Ռ՛վ իմ Չայրեմիս...» բանաստեղծության մեջ կիլիկիայի հայության ջարդարների իսկապես անհոնում ու նազում էր այստիպիս բարեբեմ: «Թո՛ւյն ընչի՞րդ ուր եւ ընդիմ Սահի»: Կարեւորն այն է, որ Դավիթ Յուրաքանչյուրն այդ օրերին իր բուրբեր չողծեց աղոթական մտնանով... Զաղկերթությունն աղոթի արվեստ է: Տրի երես բարձրացած այն սակայն, այն աղբը, բեյբեյյան, դոմեյական այն ահավոր կեղտարաններ, որ տեսնում ենք գրի «Պանոթիկն» եւ «Կուսակցափաղ» բաժիններում (եւ դեռ արունակում են տեսնել կյանքում), եթե տղ են չալիս աղոթի՞ աղա միայն աղետել Տիրոջը, որ ազգը փրկի այդ աշխարհից: Նողկանը եւ սուսկումն ահավոր են: Բանաստեղծն ակնառեսն է մի կողմից մեր ոգու բացառիկ վերելիմ, մյուս կողմից՝ մեր ոգու անվան թերես ամենադժին տեսարաններից մեկին:

«Ուսկան ու գող ընկերացած, ծոխ սեղանի մոտ խմում կենաց, Ի՞նչ են անում եւ բարեբանում թուր թեւամուն եւ ռուս խմամուն, Իսկ զի թե՛ մեկով, թե՛ մյուսով... ռուժացան իրեն փողով, լույսով... (23.10.1993, էջ 68)

Երբ Լիկա՞ծ ծյուններում լողում է ֆաղաբ որդես նորանկախ մի նավ կիսախորակ, եւ քի բերս է ելնում ֆաղ, որ բանված էր ծյունների սակ... (01.02.1994, էջ 74)

Վերջապես, երբ ... ժողովուրդը Չայկ ու Վարդանի, դարձած մի ամբոխ - գող եւ մուրացկան... (20.02.1994, էջ 75)

Նախ փաստեն մի ուր երի սանձունը, բանաստեղծը դարձել է իրոնիկազի, սակայն ոչ ի հաշվի նախկին առաջնությունից հրաժարվելու, այլ դարձապես հինգ ավելացել է նորը բանաստեղծ-իրոնիկազի: Լս վավերագրում, փաստագրում է կործանումը, աղետը, սակայն բարունակ մնալով բանաստեղծ:

Լիլիկա՞՛ է ուզում: Ասում են՝ բող, նավթահոտ փողեր - ասում է՝ ո՛չ: Ասում են՝ ցուր, մուրք, մաֆիոզը, դարձն դառնալը նախկին ընկերաց-ասում է՝ ո՛չ: Ըստ է կողմիս գալիս: Իր սիրսն ուզում է - մախր լիլիկա եւ ոսկեհեղուկ զանգեր իրիկվա... որ կյանի կեղծ մոռացնել են չալիս: (11.06.1993, էջ 63)

Իսկ թե՛՛ էլ չեսնել, չարացուլել, բանաստեղծի, մտավորականի վերաբերումն լցուցաբերել «կեղծի» հանդեպ եւ այդտիպիս «մոռացնել» այն: Մի՞թե կարող է բանաստեղծը դավաճանել իր առաջնությունը, եթե իսկապես բանաստեղծ է: «Ի՞նչ կուսակցությունը - իմ տոնգիստն է» (16.11.1991, էջ 33)

բազույն բեռը, միաժամանակ զգալով այդ փրկության անհնարինությունը: Այս դերի ավելի են, տեղայնացված կիրառումը մեզ ծանոթ է ազգային-ազատագրական դարձարների դասարանից, որն, ի դեպ, անհամեմատ ավելի գործնական ու արդյունավետ եղավ, քան ռոմանտիկ հանձարների սիեզերական մեխանականությունը:

Դավիթ Յուրաքանչյուրի դարազան որոն իմաստով մոտիկ է հայրենասեր բանաստեղծի շիտարան, որն ազգի եւ ժողովրդի կենաց ծակասագրական դասին նվիրվում, ծառայում է արդարությանը եւ ծամարությանը: Բանաստեղծի մեջ խոսում է երկրի Տիրոջ զգացումը: «Սա ի՞նչ երկիրն է, ո՛չ թե սրանցը...» (07.05.1994, էջ 76): Դասախոսականության զգացումն է, որ թելադրում է նրա յուրաքանչյուր գործողությունը՝ ավելի լուրջ որդես ֆաղաբի, ֆան որդես բանաստեղծ: Այլ-էս նա էլ, որ խոսում է, այլ նրա մեջ աղոթող բանաստեղծ-մտավորական-ֆաղաբացին է, որ գոռում է ծամարությունը, ահազանգ բարձրացնում: Ծամանակն է, որ խոսում է նրա մեջ: Ուսի խնդիրն ընդունում է ոչ միայն գեղարվեստական, այլև՝ ֆաղաբական-ֆաղաբացիական բնույթ: Նրա նպատակն է ծամարությունն առնել աղետի դասին, սաեւ այնտեղ, ինչպես ինքն կարող է սաեւ: Սա արդեն հավասարությունն է ոչ միայն բանաստեղծի իր առաջնությունը, այլև բանաստեղծի իր տեսակին, իր կերտից: Ուրիշ կերտ նա չի կարող եւ թեթ էլ թնավ:

Սա ինչու բանաստեղծությունը դառնում է աղաղակ, ծիչ, ծամարությունն սավում է դեղիքների գերազույն աստիճանով: Նրա նպատակն է գերազանցել ֆունի ժյուրը: Առաջնորդանքն հինգ սարի առաջ, թեթ էլ թնավ:

Մյուս կողմից, ինչ կուրծն՝ բող սաեւ: Չէ որ Դավիթ Յուրաքանչյուրն այս գրից հսկայական մեղադրանք է հասկապես նրանց հասցրել, ովքեր փառաբանում էին ֆունն արարողներին: Մինչդեռ այս գրից ֆունի ժյուրում է: Բանաստեղծն առավել ֆան համոզիչ աղաջուցում է, որ ամենաաղծարիս դասին իսկ կարելի է հոգին մախր դասին, «չգալվել յուր մարին» եւ ազնվորեն բարունակել ծառայել ծամանակին, ժողովրդին եւ նույնիսկ մարդկությանը: Նա այս գրիով թեթեւացրեց նախախնիքի եւ ամոթի մի հսկայական բաժին, որը հավերժորեն միջի մնալ հայ մտավորականության ուսերին, եւ եթե մեր ժողովուրդը ֆառնծավային կյանքի ծանր դարձանքներում չկորցրեց իր ոգու արիությունը, հավանաբար, նաեւ ընդդիմ այս գրի կարծում ենք այսօրվա արդեն բավական է, որ մեզ բերումն անում են ոչ թե ուրախություն, որն իմ սույն գրախոսության հիմնական նյութն է, այլ՝ ծավալուն մի բանաստեղծությունից, որին անդրադարձնալ թողնում են մեկ այլ աղոթի:

... մեր միջի թուրը ավելի է մեզ խփում, ֆան դսի թուրը ահառած... (էջ 132)

մը (յուրաքանչյուր ֆունիկազից մասնաբաժնի ծառայություն): «...ես չեի կարող իրեք լույսի իրենց անուններով, որովհետեւ անունը փոխվելիս փոխվում է հոգին, եւ մարդու ներսում Աստծո փոխարեն նստում է սասանան»,- մեկնաբանում է հեղինակն իր գեղագիտական սկզբունքը:

Այս սկզբունքի հարազատությունն է, որ նրա լեզուն (արդեն իսկ բավական հարուստ, շեքավորված, անակնկալի բերող) ավելի լայն է բացում իր դոմենն անվանումների, որակումների եւ մի բարձր ազդիլայ բառերի առջեւ: Մենք միտնաբանում ենք մեքերում այդ բառերը, ֆանգի դրանք հանել իրենց բնական համասեմից նսանակում է խախտել հեղինակի գեղագիտական սկզբունքը սկսյալ բանաստեղծության մեջ: Հայտնի է, որ գրականության համար լեզվական ու բանային արգելված գոհներ չկան: Այն, ինչ խոսվում է, կարող է եւ գրվել: Դեթ է զսնել տեղը, ժամանակը եւ կերտող: Կարծում ենք, որ Դավիթ Յուրաքանչյուրը հիմնականում աղաղակել է այս եռամիասնությունը:

«Այստիպի գիր գրել, Ասված է վկա, ես չեի ուզում, բայց գրվեց»,-ասում է բանաստեղծն իր գրի իր վերջաբանում: Եվս մի վկայություն, որ նրա բերանով խոսում է ժամանակը: Միանգամից սաեւն, որ այս գիրը բազում հիացական կարծիքների, բայց նաեւ ժխտական (թեթե վեհերոս ռուսիկությունը արտահայտված) անախտությունը:

Ի վերջո, ինչ կուրծն՝ բող սաեւ: Չէ որ Դավիթ Յուրաքանչյուրն այս գրից հսկայական մեղադրանք է հասկապես նրանց հասցրել, ովքեր փառաբանում էին ֆունն արարողներին: Մինչդեռ այս գրից ֆունի ժյուրում է: Բանաստեղծն առավել ֆան համոզիչ աղաջուցում է, որ ամենաաղծարիս դասին իսկ կարելի է հոգին մախր դասին, «չգալվել յուր մարին» եւ ազնվորեն բարունակել ծառայել ծամանակին, ժողովրդին եւ նույնիսկ մարդկությանը: Նա այս գրիով թեթեւացրեց նախախնիքի եւ ամոթի մի հսկայական բաժին, որը հավերժորեն միջի մնալ հայ մտավորականության ուսերին, եւ եթե մեր ժողովուրդը ֆառնծավային կյանքի ծանր դարձանքներում չկորցրեց իր ոգու արիությունը, հավանաբար, նաեւ ընդդիմ այս գրի կարծում ենք այսօրվա արդեն բավական է, որ մեզ բերումն անում են ոչ թե ուրախություն, որն իմ սույն գրախոսության հիմնական նյութն է, այլ՝ ծավալուն մի բանաստեղծությունից, որին անդրադարձնալ թողնում են մեկ այլ աղոթի:

... մեր միջի թուրը ավելի է մեզ խփում, ֆան դսի թուրը ահառած... (էջ 132)

